

Sygn. akt IV Pa 58/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 czerwca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Marek Przysucha (sprawozdawca)
Sędziowie:	SSO Lidia Łataś SSO Rafał Łatanik

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Joanna Jastrzębska-Ciura

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 czerwca 2015 roku w Częstochowie

sprawy z powództwa M. M.

przeciwko Sądowi Okręgowemu w C.

o wynagrodzenie

na skutek apelacji pozwanego Sądu Okręgowego wC.

od wyroku Sądu Rejonowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w C.

z dnia 9 marca 2015 roku, sygnatura akt VII P 21/15

oddala apelację

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 9 stycznia 2015 roku, uzupełnionym w dniu 22 stycznia 2015 roku, złożonym przeciwko Sądowi Okręgowemu w C. powódka M. M. wniosła o zasądzenie wynagrodzenia za pracę w kwocie 1.300,48 zł. za miesiące listopad i grudzień 2014 roku wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 650,24 zł od dnia 29 listopada 2014 roku do dnia zapłaty i od kwoty 650,24 zł od dnia 29 grudnia 2014 roku do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, iż na mocy dekretu Prezesa Sądu Okręgowego w C. z dnia 19 grudnia 2013 roku otrzymywała wynagrodzenie zasadnicze od dnia 28 lutego 2013 roku w stawce szóstej - w kwocie 9.266,57 zł. miesięcznie. Jednakże decyzją Prezesa Sądu Okręgowego w C. z dnia 3 listopada 2014 roku anulowano datę przyznania VI stawki wynagrodzenia zasadniczego, ustalając ją na dzień 28 lutego 2018 roku. Powódka zarzuciła, iż pracodawca bez dokonania zmiany warunków umowy o pracę obniżył jej wynagrodzenie do kwoty 10.837 zł, za miesiące listopad i grudzień 2014 roku z kwoty 11.487,78 zł. za miesiąc październik 2014 roku. Zdaniem powódki, zalecenia Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 3 listopada 2014r., nie mogą stanowić podstawy ustalenia wysokości jej wynagrodzenia i daty

nabycia uprawnień, bowiem kwestię wynagrodzenia sędziów regulują przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku Prawo o ustroju sądów powszechnych.

W odpowiedzi na pozew pozwany Sąd Okręgowy wC. wniósł o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany wskazał, iż na dzień 1 stycznia 2009 roku powódka pracowała na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego poniżej jednego roku (od 20 lutego 2008 roku), a jej ogólny staż pracy na stanowiskach sędziowskich z uwzględnieniem okresu asesury wynosił 18 lat. Dlatego też zasadnym było ustalenie stawki wynagrodzenia na poziomie stawki piątej z racji uwzględnienia ogólnego stażu pracy wynoszącego powyżej 15 lat. Ustalenie stawki wynagrodzenia na dzień 1 stycznia 2009 roku miało charakter operacji jednorazowej i dokonywane było w oparciu o przepisy intertemporalne, które nie mogą mieć zastosowania w przyszłości. Po ustaleniu wynagrodzenia w trybie art. 10 ust. 2 ustawy nowelizującej kwestię dalszego sposobu ustalania wysokości stawki wynagrodzenia (na przyszłość) regulują od tego momentu wyłącznie przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku Prawo o ustroju sądów powszechnych w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2009 roku (dalej USP). Pozwany podniósł, iż z art. 91 a § 3 USP wynika, że wynagrodzenie sędziego podwyższane jest co do zasady do kolejnej stawki po upływie pięciu lat na danym stanowisku sędziowskim, przy czym w ocenie pozwanego, pozostaje bez znaczenia stawka jaką ustalono na dzień 1 stycznia 2009 roku, a istotne znacznie, zgodnie z przepisem ustawy, ma wpływ kolejnych pięciu lat pracy na danym stanowisku sędziowskim. Powódka w dacie 1 stycznia 2009 roku miała ustalone wynagrodzenie w 5 stawce awansowej nie na podstawie art. 91a § 1 USP, lecz na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy nowelizującej, który miał jednorazowe zastosowanie. W konsekwencji ustalenie kolejnej stawki awansowej może następować wyłącznie z uwzględnieniem regulacji

art. 91 § 3 USP (a nie art. 91a § 5 USP).

Pozwany podkreślił, iż powódka która została powołana na stanowisko sędziego sądu okręgowego z dniem 20 lutego 2008 roku, dopiero w dniu 19 lutego 2013 roku miałyby 5 lat pracy na stanowisku sędziego sądu okręgowego, co uzasadniłoby przyjęcie, że dopiero z tym dniem powódka nabydzie prawo do piątej stawki awansowej. Jednak dzięki zastosowaniu przepisów intertemporalnych nabyła prawo do tej stawki we wcześniejszej dacie z ogólnego stażu pracy (to jest od 1 stycznia 2009 roku). Nabycie prawa do szóstej stawki wynagrodzenia może nastąpić dopiero po upływie 10 lat pracy na stanowisku sędziego sądu okręgowego (5 lat w ramach hipotetycznej czwartej i 5 lat w ramach piątej stawki), to jest z dniem 20 lutego 2018 roku.

Wyrokiem z dnia 9 marca 2015 roku zasądził od pozwanego Sądu Okręgowego w C. na rzecz powódki M. M. kwoty: 650,24 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 1 grudnia 2014 roku do dnia zapłaty oraz 650,24 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia zapłaty, (pkt 1 a i b wyroku), w pozostałej części oddalił powództwo (pkt 2 wyroku), wyrokowi w punkcie 1 nadał rygor natychmiastowej wykonalności (pkt 3 wyroku).

Rozpoznając sprawę Sąd Rejonowy ustalił, iż powódka M. M. jest zatrudniona w następujących okresach: od dnia 30 listopada 1990 roku do 13 grudnia 1992 roku, na stanowisku asesora w Sądzie Rejonowym w Ł. od dnia 14 grudnia 1992 roku do 19 lutego 2008 roku, na stanowisku sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w Ł., od dnia 20 lutego 2008 roku do dnia 4 grudnia 2012 roku, na stanowisku sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w Ł.. Decyzją Ministra Sprawiedliwości, z dniem 5 grudnia 2012 roku, powódka została przeniesiona na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w C..

Ustalenia Sądu Rejonowego wskazują, iż z dniem 1 stycznia 2009 roku powódka otrzymywała wynagrodzenie zasadnicze w stawce piątej, przy zastosowaniu mnożnika 2,50 przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale 2008 roku, tj. w kwocie 7.378,40 zł. miesięcznie. Z dniem 1 stycznia 2010 roku powódka otrzymywała wynagrodzenie zasadnicze w stawce piątej, przy zastosowaniu mnożnika 2,50 przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale 2009 roku, tj. w kwocie 7.703,70 zł. miesięcznie. Z dniem 1 stycznia 2011 roku powódka otrzymywała wynagrodzenie zasadnicze w stawce piątej, przy zastosowaniu mnożnika 2,50 przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale 2010 roku, tj. w kwocie 7.994,63 zł. miesięcznie. Z dniem 5 grudnia 2012 roku, tj. od dnia przeniesienia na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w C. powódka otrzymywała wynagrodzenie zasadnicze w stawce piątej, przy zastosowaniu

mnożnika 2,50 przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale 2011 roku, tj. w kwocie 7.994,63 zł. miesięcznie. Z dniem 1 stycznia 2013 roku powódka otrzymywała wynagrodzenie zasadnicze w stawce piątej, przy zastosowaniu mnożnika 2,50 przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale 2012 roku, tj. w kwocie 8.742,05 zł. miesięcznie. Z dniem 28 lutego 2013 roku wynagrodzenie zasadnicze powódki określone zostało w stawce szóstej, której wysokość ustalono z zastosowaniem mnożnika podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego – 2,65 – w kwocie 9.266,57 zł. miesięcznie. Z dniem 1 stycznia 2014 roku wynagrodzenie zasadnicze powódki określone zostało w stawce szóstej, której wysokość ustalono z zastosowaniem mnożnika podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego – 2,65 – w kwocie 9.573,15 zł. miesięcznie.

Jak wskazał Sąd I instancji pismem datowanym na dzień 3 listopada 2014 roku Prezes Sądu Okręgowego w C.poinformował powódkę, iż anuluje datę przyznania VI stawki wynagrodzenia zasadniczego ustaloną na dzień 28 lutego 2013 roku i jako datę nabycia uprawnień do VI stawki wynagrodzenia zasadniczego ustala dzień 28 lutego 2018r. Nadto, że z dniem 1 listopada 2014r., wynagrodzenie powódki określone zostało w stawce piątej, której wysokość ustalono z zastosowaniem mnożnika podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego – 2,50 – w kwocie 9.031,28 zł. miesięcznie.

Sąd Rejonowy przechodząc do rozważań stwierdził, iż powódka dochodziła zasądzenia różnicy wynagrodzenia pomiędzy wynagrodzeniem zasadniczym wyliczonym według stawki awansowej szóstej a otrzymywanym w okresie spornym wynagrodzeniem według stawki awansowej piątej.

Sąd ten nie podzielił stanowiska procesowego powódki o prawach nabytych do szóstej stawki awansowej wynagrodzenia z uwagi na dekret Prezesa Sądu Okręgowego w C.Dekret ten stanowił jedynie deklaratoryjne potwierdzenie dla powódki prawa do wynagrodzenia według określonej stawki awansowej nie tworząc zobowiązania prawnego do ustalenia pomiędzy stronami wysokości wynagrodzenia (por. wyrok SN z 28 kwietnia 2009 r., II PK 277/O8). Powódka jako sędzia ma wysokość wynagrodzenia gwarantowaną tylko i wyłącznie na poziomie Konstytucji (art. 178 ust. 2) oraz ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych (art.91a USP).

Zdaniem Sądu Rejonowego dla ustalenia bieżącej stawki awansowej wynagrodzenia powódki istotne było ustalenie przysługującej stawki awansowej w dacie 1 stycznia 2009 roku, w dacie przywrócenia zasady kształtowania wynagrodzenia zasadniczego sędziów wyłącznie ustawą, na podstawie obiektywnego wskaźnika, niezależnego od arbitralnej decyzji władzy wykonawczej oraz istotne było uwzględnienie stażu pracy na stanowisku sędziego sądu okręgowego.

Sąd ten wskazał na przepis przejściowym, art. 10 ustawy z 20 marca 2009 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2009.56.459), zgodnie z którym: z dniem 1 stycznia 2009 r. wynagrodzenia zasadnicze sędziów sądów rejonowych określa się w stawkach od pierwszej do czwartej, wynagrodzenia zasadnicze sędziów sądów okręgowych - w stawkach od czwartej do siódmej, a wynagrodzenia zasadnicze sędziów sądów apelacyjnych - w stawkach od siódmej do dziesiątej, według zasad określonych w ust. 2-4. (ustęp 1), stawkę wynagrodzenia zasadniczego sędziego ustala się uwzględniając staż pracy sędziego na stanowisku zajmowanym w dniu 1 stycznia 2009 r., a jeżeli jest to korzystniejsze - staż pracy sędziego na wszystkich dotychczas zajmowanych stanowiskach sędziowskich lub prokuratorskich (ogólny staż pracy); uwzględnienie ogólnego stażu pracy nie może jednak stanowić podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego sądu okręgowego w stawce szóstej i siódmej, a w przypadku sędziego sądu apelacyjnego - w stawce dziewiątej i dziesiątej. Staż pracy na zajmowanym stanowisku oraz ogólny staż pracy, niezbędny do uzyskania poszczególnych stawek wynagrodzenia zasadniczego, określa tabela, stanowiąca załącznik nr 3 do niniejszej ustawy (ustęp 2), do ogólnego stażu pracy wlicza się okres powierzenia pełnienia czynności sędziowskich na stanowisku asesora sądowego, a także czas pozostawania poza zawodem sędziowskim, jeżeli spowodowane było represjami za polityczną postawę sędziego, o ile powrót do zawodu nastąpił nie później niż do 31 grudnia 1990 r. (ustęp 3), staż pracy na zajmowanym stanowisku oraz ogólny staż pracy, o których mowa w ust. 2, ulegają wydłużeniu o trzy lata w razie ukarania sędziego karą dyscyplinarną, dwukrotnego wytknięcia uchybienia, o którym mowa w art. 40 ustawy zmienianej w art. 1, lub dwukrotnego zwrócenia uwagi w trybie określonym w art. 37 § 4 ustawy zmienianej w art. 1, chyba że uprawniony organ zarządził usunięcie,

odpowiednio, wyroków, postanowień lub pism z akt osobowych sędziego (ustęp 4), określenie wynagrodzenia zasadniczego sędziego sądu rejonowego w stawce piątej, a sędziego sądu okręgowego w stawce ósmej, może nastąpić nie wcześniej niż z dniem 1 stycznia 2014 roku (ustęp 5).

Sąd Rejonowy obrazując aspekt poszczególnych stawek wynagrodzenia wskazał na załącznik nr 3 ustawy z 20 marca 2009 r. - w tabelę określającą staż pracy na zajmowanym stanowisku oraz ogólny staż pracy niezbędny do uzyskania poszczególnych stawek wynagrodzenia zasadniczego:

Stanowisko	staż pracy na danym stanowisku	ogólny staż pracy	stawka wynagrodzenia zasadniczego
sędzia sądu rejonowego	do 5 lat	do 5 lat	pierwsza
powyżej 5 do 10 lat	powyżej 5 do 10 lat	druga	
powyżej 10 do 15 lat	powyżej 10 do 15 lat	trzecia	
powyżej 15 lat	powyżej 15 lat	czwarta	
sędzia sądu okręgowego	do 5 lat	do 15 lat	czwarta
powyżej 5 do 10 lat	powyżej 15 lat	piąta	
powyżej 10 do 15 lat	nie uwzględnia się	szósta	
powyżej 15 lat	nie uwzględnia się	siódma	

Jak skonstatował Sąd Rejonowy powódka od 30 listopada 1990 roku pełniła funkcje orzecznicze jako asesor sądowy, zatem na dzień 1 stycznia 2009 roku legitymowała się ogólnym sędziowskim stażem pracy ponad 18 lat.

Powołany przepis i załącznik do ustawy z dnia 20 marca 2009 roku, pozwalający na zastosowanie dla powódki korzystniejszej metody liczenia (ogólny staż pracy, a nie staż pracy na stanowisku sędziego sądu okręgowego), ukształtowały wynagrodzenie zasadnicze powódki według piątej stawki awansowej.

Sąd Rejonowy stwierdził, iż nabycie kolejnych stawek awansowych po 1 stycznia 2009 roku przez powódkę regulowane jest treścią art. 91a Prawa o ustroju sądów powszechnych, który stanowi:

- sędziemu obejmującemu stanowisko w sądzie rejonowym przysługuje wynagrodzenie zasadnicze w stawce pierwszej. Sędziemu obejmującemu stanowisko w sądzie okręgowym przysługuje wynagrodzenie zasadnicze w stawce czwartej, a jeżeli na niższym stanowisku otrzymywał już wynagrodzenie w stawce czwartej albo piątej - przysługuje mu wynagrodzenie zasadnicze w stawce, odpowiednio, piątej albo szóstej. Sędziemu obejmującemu stanowisko w sądzie apelacyjnym przysługuje wynagrodzenie zasadnicze w stawce siódmej, a jeżeli na niższym stanowisku otrzymywał już wynagrodzenie w stawce siódmej albo ósmej - przysługuje mu wynagrodzenie zasadnicze w stawce, odpowiednio, ósmej albo dziewiątej (§1).

- jeżeli przed objęciem stanowiska sędziowskiego sędzia zajmował inne, odpowiednio równorzędne, stanowisko sędziowskie lub prokuratorskie, na obejmowanym stanowisku przysługuje mu wynagrodzenie zasadnicze w stawce nie niższej od stawki, w której przysługiwało mu na stanowisku zajmowanym poprzednio (§2).

-wynagrodzenie zasadnicze sędziego określa się w stawce bezpośrednio wyższej po upływie kolejnych pięciu lat pracy na danym stanowisku sędziowskim (§3).

- do okresu pracy na stanowisku sędziego sądu rejonowego dolicza się okres powierzenia pełnienia czynności sędziowskich na stanowisku asesora sądowego (§ 4).

- sędziemu, któremu z chwilą objęcia stanowiska w sądzie okręgowym przysługiwało wynagrodzenie zasadnicze w stawce czwartej albo piątej, a także sędziemu, któremu z chwilą objęcia stanowiska w sądzie apelacyjnym przysługiwało wynagrodzenie zasadnicze w stawce siódmej albo ósmej, do okresu pracy niezbędnego do uzyskania wynagrodzenia w stawce bezpośrednio wyższej zalicza się okres pracy na stanowisku bezpośrednio niższym, w którym sędziemu przysługiwało wynagrodzenie zasadnicze w stawce, odpowiednio, trzeciej albo czwartej, szóstej albo siódmej (§5)

- okres pracy, o którym mowa w § 3, ulega wydłużeniu o trzy lata w razie ukarania sędziego w tym czasie karą dyscyplinarną, dwukrotnego wytknięcia uchybienia, o którym mowa w art. 40, lub dwukrotnego zwrócenia uwagi w trybie określonym w art. 37 § 4 (§6).

Wracając na grunt niniejszej sprawy Sąd Rejonowy wskazał, iż powódka w spornym okresie (listopad, grudzień 2014 r.) legitymowała się 24 - letnim ogólnym stażem pracy oraz 6 - letnim stażem pracy w sądzie okręgowym. Nadto Sąd ten zwrócił szczególną uwagę na przepis art. 91 a § 3 i zaakcentował, iż zarówno art. 10 noweli z 20 marca 2009 roku jak i art. 91 a Prawa o ustroju sądów powszechnych nie są jasne, co powoduje, iż nie należy stosować wykładni literalnej, ale wykładnię celowościową i systemową. Tymczasem przy dokonywaniu wykładni tych przepisów – w uznaniu tegoż Sądu - należało uwzględnić zasadę art. 32 ust. 1 Konstytucji RP, określającą prawo wszystkich obywateli do równego traktowania przez władze publiczne. Od zasady równości Konstytucja nie zna żadnych odstępstw i wyjątków.

Sąd ten wskazał, iż zgodnie z ustalonym orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego z zasady równości, wyrażonej w art. 32 ust. 1 Konstytucji, wynika nakaz jednakowego traktowania podmiotów prawa w obrębie określonej klasy (kategorii). Wszystkie podmioty prawa charakteryzujące się w równym stopniu daną cechą istotną (relewantną) powinny być traktowane równo, a więc według jednakowej miary, bez zróżnicowań zarówno dyskryminujących jak i faworyzujących.

Powołana zasada konstytucyjna oznacza obowiązek stosowania tych samych reguł względem wszystkich podmiotów znajdujących się w porównywalnej sytuacji, co znalazło wyraz w regulacji z art. 91 § 1 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych, iż wysokość wynagrodzenia sędziów, zajmujących równorzędne stanowiska sędziowskie, różnicuje staż pracy lub pełnione funkcje. Ustalania lub podwyższanie wynagrodzeń sędziowskich jest objęte mechanizmem normatywnego automatyzmu stosowania bezwzględnie obowiązujących przepisów o wynagradzaniu sędziów. Przyznanie określonej stawki awansowej w związku z awansem zawodowym jest między innymi związane z celem otrzymania wyższego wynagrodzenia. Awans zawodowy powinien być honorowany wyższym wynagrodzeniem. Po awansie do wyższego sądu sędziemu przysługuje wynagrodzenie o jeden poziom wyższy od dotychczasowej stawki uzyskiwanej w sądzie niższego rzędu. Regulacja omawianego przepisu została przyjęta w celu niejako usunięcia zniechęcającego mechanizmu do ubiegania się o awans do wyższego sądu, który stwarza możliwość osiągnięcia przez sędziów niższego sądu niektórych stawek awansowych przysługujących sędziom sądów wyższych.

Konkludując Sąd Rejonowy stwierdził, iż sytuacja utrzymywania w spornym okresie piątej stawki awansowej wynagrodzenia zasadniczego powódki jest sprzeczna z powołanymi wyżej regułami interpretacji zapisu art. 91 a § 1 i § 3 USP. Gdyby powódka nie awansowała do Sądu Okręgowego, to wobec regulacji z art. 10 ustęp 5 ustawy z 20 marca 2009 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw, powódka jako sędzia

Sądu Rejonowego uzyskałaby z dniem 1 stycznia 2014 roku stawkę awansową piątą. Awans do sądu okręgowego nie może powodować „pozostawienia” stawki awansowej dla powódki na tym samym poziomie co w Sądzie Rejonowym. Zdaniem tegoż Sądu nieracjonalna i sprzeczna z celem uzyskania wyższej stawki awansowej przy awansie zawodowym sędziego byłaby interpretacja o jednorazowości ustalenia stawki awansowej na dzień 1 stycznia 2009 roku, zgodnie z którą powódka od 1 stycznia 2009 roku, od zmiany cytowanej ustawy w zakresie zasad wynagradzania sędziów, nadal od ponad 5 lat otrzymuje wynagrodzenie zasadnicze na poziomie tej samej stawki awansowej (piątej).

Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, iż pozwany w odpowiedzi na pozew wskazywał na paradoks przyznania wyższej (szóstej) stawki awansowej dla sędziów o identycznym ogólnym stażu pracy w sytuacji awansowania do sądu okręgowego tuż po 1 stycznia 2009 roku. Jednakże w uznaniu Sądu I instancji dla uniknięcia niesłusznego różnicowania wynagrodzeń sędziów, którzy awansowali do Sądu Okręgowego przed 1 stycznia 2009 roku i po 31 grudnia 2008 roku - nawet przy uznaniu jednorazowości ustalenia stawki awansowej na dzień 1 stycznia 2009 roku na podstawie art. 10 ustawy z 20 marca 2009 r. - w oderwaniu od ogólnego stażu pracy na zajmowanym stanowisku sędziego, przy interpretacji przepisów należy dać pierwszeństwo wykładniom systemowej oraz celowościowej, a nie literalnej.

Sąd ten zwrócił uwagę, iż gdyby przyjąć interpretację przepisów zaprezentowaną w piśmie Ministerstwa Sprawiedliwości z 28 października 2014 roku opartej jedynie na literalnej wykładni, to dochodzi do zróżnicowanej, w oparciu o irracjonalne kryteria, wysokości wynagrodzeń sędziów o porównywalnym ogólnym stażu pracy co powódka, którzy mają co najmniej 5 letni staż pracy na stanowisku sędziego sądu okręgowego, a awansowali po 31 grudnia 2008 roku do Sądu Okręgowego. Według tej interpretacji, którą Sąd Rejonowy odrzucił, powódka legitymując się w spornym okresie 24 letnim stażem pracy oraz 6 letnim okresem pracy na stanowisku sędziego sądu okręgowego winna dziesięć lat czekać na zmianę (podwyższenie) stawki awansowej do stawki szóstej. Sędziowie, którzy legitymują się identycznym ogólnym stażem pracy i awansowali do sądu okręgowego nie wcześniej niż w dniu 1 stycznia 2009 r., po upływie 5 lat nabyli wyższą (szóstą) stawkę awansową. Zatem sytuacja powódki w odróżnieniu do sytuacji sędziów, którzy awansowali do sądu okręgowego tuż po 31 grudnia 2008 r., w zakresie interpretacji pozwanego co do 10 - letniego okresu oczekiwania przez powódkę na uzyskanie szóstej stawki awansowej -do 20 lutego 2018 roku- jest sytuacją dyskryminującą powódkę. Poza tym Sąd ten zaznaczył, iż zakaz dokonywania wykładni wyżej wymienionych przepisów według wykładni dyskryminującej powódkę w zakresie wysokości otrzymywanego wynagrodzenia wynika również z art. 5 k.p. w zw z art. 11 (2) zd. 1 kodeksu pracy, art. 18 (3b) § 1 pkt. 2 kodeksu pracy.

Zdaniem Sądu Rejonowego nie da się dokonać logicznej, celowościowej, systemowej wykładni przepisu art. 91 a § 3 cyt. ustawy, i art. 10 ustawy z 20 marca 2009 r., która pozwoliłaby powódce oczekiwać na uzyskanie wyższej stawki awansowej dopiero po dziesięciu latach pracy na stanowisku sędziego sądu okręgowego. Chociaż Sąd ten nie odrzucił interpretacji pozwanego o jednorazowości ustalenia stawki awansowej, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2009 r., na podstawie art. 10 ustawy z 20 marca 2009 r., ale ta jednorazowość nie wyklucza, iż do tak ustalonej stawki należy stosować od 1 stycznia 2009 r. zasadę, iż wynagrodzenie zasadnicze sędziego (raz określone, u powódki w piątej stawce) określa się w stawce bezpośrednio wyższej po upływie kolejnych pięciu lat pracy na danym stanowisku sędziowskim (art. 91 a § 3).

Konstytucyjna zasada równości wobec prawa nakazuje w sposób jednakowy (nie dyskryminujący, faworyzujący) traktować podmioty charakteryzujące się w równym stopniu daną cechą istotną (relevantną) . W przypadku stawek wynagrodzenia zasadniczego sędziów Ustawodawca przyjął cechę relevantną stanowiskowy staż pracy i jednorazowo w styczniu 2009 r. ogólny staż pracy. Wobec tego, zasada otrzymania stawki wyższej wynagrodzenia zasadniczego po upływie pięciu lat pracy na danym stanowisku sędziowskim powinna być równo stosowana wobec sędziów, którzy objęli stanowisko sędziego sądu okręgowego nie wcześniej niż 1 stycznia 2009 r., jak i wobec tych, którzy takie stanowisko objęli między 1 stycznia 2004 r. a 31 grudnia 2008 r.

Sąd Rejonowy poparł swoje stanowisko wskazując na rozważania prawne do wyroku Sądu Najwyższego w z 27 marca 2014 r. (III PK 87/13), iż potencjalne zniżenie stawki wynagrodzenia zasadniczego lub nieterminowe jej podwyższenie z upływem ustawowo wymaganego stażu służby sędziowskiej sądu powinno być przedmiotem sporu o wynagrodzenie (o wyższą stawkę i wysokość wynagrodzenia zasadniczego za wykonywanie służby sędziowskiej). Sąd

Najwyższy w orzeczeniu tym wskazał, iż z art. 91a § 3 USP wynika, że wynagrodzenie zasadnicze sędziego określa się w stawce bezpośrednio wyższej po upływie kolejnych pięciu lat pracy na danym stanowisku pracy. Z przepisów tych wynika, że sędzia ma prawo do jednakowego wynagrodzenia za wykonywanie służby sędziowskiej według równych zasad wynagradzania zasadniczego sędziów sądów powszechnych, które różnicuje wyłącznie staż służby lub pełnione funkcje sędziowskie (art. 91 § 1 i 2 USP).

Zatem, za sporny okres, przy ustaleniu szóstej stawki awansowej należało zasądzić różnicę pomiędzy wynagrodzeniem zasadniczym według stawki szóstej, a faktycznie wypłacanym według stawki piątej. Wynagrodzenie było płatne do ostatniego dnia miesiąca z dołu, a zatem odsetki ustawowe z tytułu opóźnienia w zapłacie przysługiwały od 1 – go dnia następnego miesiąca. Częściowe oddalenie powództwa dotyczyło należności ubocznej w postaci odsetek ustawowych za okresy przed 1 grudnia 2014 r. oraz 1 stycznia 2015 r. co do dwóch kwot po 650, 24 zł.

Powyższy wyrok - w zakresie pkt 1 i 3 - apelacją zaskarżył pozwany Sąd Okręgowy w C..

Skarżący zarzucił naruszenie:

- prawa materialnego, to jest przepisów:
- art. 91a § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 133-dalej USP) poprzez jego niezastosowanie;
- art. 91a § 5 USP poprzez jego zastosowanie;
- art. 10 ust. 1-3 ustawy z dnia 20 marca 2009 roku o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. Ust. Z 2009 roku, nr 56, poz. 459 –ustawy nowelizującej) w zw. z art. 91a § 1, 3 i 5 USP poprzez pominięcie jednorazowego charakteru ustalania stawek wynagrodzeń sędziowskich w związku ze zmianą systemu wynagradzania;
- art. 5, 11² i art. 18^{3b} § 1 pkt 2 Kodeksu Pracy, poprzez ich zastosowanie;
- art. 32 Konstytucji RP poprzez jego zastosowanie;
- prawa procesowego, to jest przepisu art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak jednoznacznego wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie 1 i 3 i oddalenie powództwa, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sadowi I instancji.

Dodatkowo pozwany poddał po rozprawę Sądu odwoławczego możliwość zwrócenia się w trybie art. 390 § 1 k.p.c. do Sądu Najwyższego z pytaniem prawnym:

-czy kolejna stawka wynagrodzenia sędziego, który otrzymał nominację na sędziego sądu okręgowego przed 1 stycznia 2009 roku, może być ustalona z uwzględnieniem normy art. 91a § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku Prawo o ustroju sądów powszechnych (t. jedn. Dz. Ust. z 2015 oku, poz. 133), w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2009 roku, licząc okres każdych kolejnych pięciu lat pracy na danym stanowisku od daty objęcia tego stanowiska przypadającej przed 1 stycznia 2009 roku;

- w przypadku odpowiedzi negatywnej na powyższe pytanie czy, kolejna stawka awansowa wynagrodzenia sędziego, który otrzymał nominację na sędziego Sądu Okręgowego przed 1 stycznia 2009 roku, ustalana jest z uwzględnieniem normy art. 91a § 5 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku Prawo o ustroju sądów powszechnych (t. jedn. Dz. Ust. Z 2015 roku, poz. 133), w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2009 roku: 1) licząc okres pięciu lat pracy na danym stanowisku od daty 1 stycznia 2009 roku z uwzględnieniem stawki ustalonej na dzień 1 stycznia 2009 roku, 2) licząc okres pięciu

lat pracy na danym stanowisku od daty otrzymania nominacji na sędziego Sądu Okręgowego (przypadającej przed 1 stycznia 2009 roku) z uwzględnieniem stawki ustalonej na dzień 1 stycznia 2009 roku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Ustalenia te znajdują oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym, którego oceny Sąd I instancji dokonał w granicach zasady swobodnej oceny dowodów, z uwzględnieniem zasad logiki i doświadczenia życiowego. Ustalenia te Sąd, Okręgowy w pełni zaakceptował, przyjmując za własne.

Sąd odwoławczy podzielił również ocenę prawną, jakiej dokonał w sprawie Sąd I instancji, oraz – przytoczoną powyżej – argumentację zawartą w obszernym uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, uznając, iż w świetle zarzutów apelacyjnych podkreślenia wymaga kilka kluczowych – dla niniejszego rozstrzygnięcia – aspektów.

Z uwagi na poniższe analizy Sąd Okręgowy uznał, iż stan faktyczny sprawy nie uzasadnia zwracania się do Sądu Najwyższego z pytaniem prawnym – o treści, na którą to wskazywał skarżący w apelacji.

1. Zdaniem Sądu Okręgowego w optyce art.45 Konstytucji (prawa do sądu) jak i art.6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (dalej EKPCZ) należy wskazać, iż relacja pomiędzy państwem a sędziami jako jego odrębnymi organami nie mogą być sprowadzone do relacji o charakterze wyłącznie pracowniczym, gdzie pracodawca jest jednocześnie jej regulatorem. Jednym z aspektów zasady niezależności sądownictwa, o której mowa w art.173 Konstytucji, jest gwarancja ekonomicznej niezależności i stabilności sędziów, która nie może być przedmiotem systematycznych i okresowych i konfliktów z innymi władzami w Państwie. Jeśli tak jest, to władze ustawodawcze i wykonawcze dominują nad sądowniczą.

Z pozycji powyższych wzorców konstytucyjnych i unijnych wynagrodzenia sędziowskie są wyjątkową kategorią regulacji płacowych, ich źródłem są tu zarówno postanowienia Konstytucji RP, jak i ustawa prawo o ustroju sądów powszechnych. Świadczy to dobitnie, iż kwestia ta jest wpisana w konstrukcję ustrojowej pozycji sędziów i musi być ujmowana jako służąca dobru wymiaru sprawiedliwości w procesie wykonywania funkcji orzeczniczej - fundamentalnej dla każdego demokratycznego państwa prawnego.

Dlatego też ocena konstytucyjności tych przepisów powinna dotyczyć nie pojedynczej normy, ale ich zespołu. Należy więc rozważać nie tylko treść pojedynczych norm, art. 10 ust. 1-3 ustawy z dnia 20 marca 2009 roku o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. Ust. Z 2009 roku, nr 56, poz. 459 –(dalej jako Nowela 2009), ale także ocenić, czy wykładnia przepisów nie prowadzi do niekonstytucyjnego skutku - w tym wypadku do zagrożenia niezawisłości sędziowskiej(art.178), zasady równości (art.32) i w konsekwencji do naruszenia konstytucyjnego prawa do sądu (art.45).

Zgodnie z Wyrokiem SN z 4 lipca 2012r. IIPK 87/11 „, Obowiązkiem sądów jest wymierzanie sprawiedliwości (art. 10 ust. 2 i art. 175 ust. 1 Konstytucji), przy czym sędziowie podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom (art. 178 ust. 1 Konstytucji). Działając w tym zakresie działają oni na podstawie i w granicach prawa, czego wymaga art. 7 Konstytucji. Sędzia nie może stosować ustaw bez uwzględnienia kontekstu konstytucyjnego. Konstytucja jest bowiem najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej, a jej przepisy stosuje się bezpośrednio, chyba że Konstytucja stanowi inaczej (art. 8 Konstytucji). Nie ma przepisów Konstytucji, które wyłączałyby jej bezpośrednie stosowanie przez sądy. Sąd stosuje Konstytucję w jednostkowej sprawie i może odmówić stosowania przepisu ustawy lub rozporządzenia, jeżeli stwierdzi jego sprzeczność z prawem hierarchicznie wyższym. Nie narusza to kompetencji Trybunału Konstytucyjnego, który ma inny przedmiot orzekania (art. 188 Konstytucji). Orzeka on o przepisie prawnym w zakresie jego zgodności z aktem wyższego rzędu, a nie o stosunkach społecznych, które ten przepis reguluje.”

Dlatego też pojedynczy przepis Noweli 2009 nie może być wykładany w izolacji od zasad systemu, w tym fundamentalnych, takich jak Konstytucja. Nadto musi być on konfrontowany z zasadami podstawowymi Unii Europejskiej, w szczególności ujętymi w Traktacie o Unii Europejskiej (dalej TUE). TUE poprzez art.4 i art.6 odwołuje się do art.6 EKPCZ i art.47 Karty Praw Podstawowych (dalej KPP) tworząc dodatkowe standardy ochrony sędziowskiej niezawisłości dekodowane z pozycji prawa do sądu. Dlatego też analizy Sądu Rejonowego odwołującego się do konstytucyjnych zasad równości w ramach oceny Noweli 2009 są w pełni prawidłowe.

2. Ocena konstytucyjności przepisów płacowych kształtujących status materialny sędziego jak i ich jednoznaczności (art.2 Konstytucji) nie może w szczególności abstrahować od tego, iż odpowiedni poziom wynagrodzeń sędziowskich jest warunkiem właściwego działania sądownictwa i buduje autorytet władzy sądowniczej. Zawsze wiąże się więc z interesem Rzeczypospolitej, należącej do Unii Europejskiej, oraz z dobrem polskiego wymiaru sprawiedliwości. Autorytet sędziego kraju należącego do Unii Europejskiej - związany ze społecznym wizerunkiem wymiaru sprawiedliwości i z okolicznościami, które pośrednio mogą rzucać cień na osobę sprawującą daną funkcję oraz podważać zaufanie określonej społeczności do sądu - nakazuje położyć nacisk na wszelkie aspekty zagwarantowania niezależności i bezstronności, także w płaszczyźnie uzyskiwanych przez sędziego dochodów, które determinują jego sytuację materialną i życiową.

Na tę gwarancję ustrojową zwrócono uwagę w rozdziale VI pkt 1 Europejskiej Karty Ustawowych Zasad Dotyczących Sędziów z 1998r.1. Podkreślono tam, iż sędziowie zawodowi mają w czasie wykonywania obowiązków prawo do wynagrodzenia w wysokości zapewniającej nieuleganie jakimkolwiek naciskom, które miałyby na celu wpływanie na ich decyzje lub, ujmując rzecz bardziej ogólnie, na ich zachowanie związane ze sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości, a przez to na ich niezawisłość i bezstronność. Nieodpowiednie wynagrodzenie może bowiem okazać się zagrożeniem dla niezawisłości sędziów i zwiększać ich podatność na czynniki korupcyjne, zaś w systemach, w których władza wykonawcza i ustawodawcza kontrolują budżety sądownictwa, istnieje potencjalne zagrożenie naruszenia niezależności.

Należy także podnieść, iż prawo do sądu (wynikające z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, a także z art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności) obejmuje nie tylko prawo do uruchomienia postępowania sądowego, o określonym standardzie procedury sądowej oraz uzyskania wiążącego rozstrzygnięcia, ale także prawo do odpowiedniego ukształtowania ustroju i pozycji organów sądowych. Interes publiczny, jakim jest podtrzymywanie zaufania do instytucji wymiaru sprawiedliwości, obliguje zatem prawodawcę do zagwarantowania maksymalnie obiektywnego obrazu osób zaufania publicznego, które realizują funkcję orzeczniczą w imieniu państwa. W tym aspekcie za niezbędną gwarancję realizacji niezależności, bezstronności i niezawisłości sądów należy uznać odpowiedni status materialny sędziego. Oczywiście powinno się bowiem wydawać w odbiorze społecznym, że zawód sędziego, postrzegany jako ukoronowanie kariery prawniczej, usprawiedliwia relatywnie wysoki poziom wynagrodzenia, pozostający w proporcji do godności urzędu i zakresu obowiązków, a przy tym niepowodujący u sędziego dyskomfortu psychicznego z powodu niskiego pułapu płac w odniesieniu do innych zawodów prawniczych.

3. Wracając na grunt regulacji płacowych sędziów należy wskazać, iż zasady podwyższania wynagrodzenia określone w art. 91a USP zostały wprowadzone Nowelą 2009 Przepisy tej ustawy mają zastosowanie do wynagrodzeń sędziów sądów powszechnych od dnia 1 stycznia 2009 r. (art. 8). Wcześniej zasady awansowania sędziów pod względem wynagrodzenia regulowały uchylone art. 91 § 2a–5 USP. Przepisy te przewidywały, że sędzia obejmując stanowisko, otrzymuje wynagrodzenie zasadnicze w stawce podstawowej (art. 91 § 2a), po czym jego wynagrodzenie jest podwyższane wraz z upływem czasu i okresu pełnienia służby sędziowskiej. Wynagrodzenie zasadnicze sędziego było podwyższane: do wysokości stawki pierwszej awansowej po pięciu latach pracy na danym stanowisku sędziowskim lub na innym, odpowiednio równorzędnym stanowisku sędziego lub prokuratora (art. 91 § 3), do wysokości stawki drugiej awansowej po dziesięciu latach pracy na danym stanowisku sędziowskim lub na innym, odpowiednio równorzędnym stanowisku sędziego lub prokuratora (art. 91 § 4), do wysokości stawki trzeciej awansowej po piętnastu latach pracy na danym stanowisku sędziowskim lub na innym, odpowiednio równorzędnym stanowisku sędziego lub prokuratora (art. 91 § 4a). Okres ten ulegał wydłużeniu o trzy lata w razie ukarania sędziego w tym czasie, a także w okresie

zajmowania stanowiska prokuratora, karą dyscyplinarną lub dwukrotnego wytknięcia uchybienia, o którym mowa w art. 40, względnie dwukrotnego zwrócenia uwagi w trybie określonym w art. 37 § 4 (art. 91 § 3 zdanie drugie).

W związku ze zmianą zasad wynagradzania (likwidacją pierwszej, drugiej i trzeciej stawki awansowej i zastąpieniem trzech stawek awansowych dziesięcioma stawkami wynagrodzenia zasadniczego) konieczne stało się uregulowanie wynagrodzeń sędziów w okresie przejściowym. Nastąpiło to w art. 10 Noweli 2009 r.

Zgodnie z tym przepisem przejściowym z dniem 1 stycznia 2009 r. wynagrodzenia zasadnicze sędziów sądów rejonowych określa się w stawkach od pierwszej do czwartej, wynagrodzenia zasadnicze sędziów sądów okręgowych – w stawkach od czwartej do siódmej, a wynagrodzenia zasadnicze sędziów sądów apelacyjnych – w stawkach od siódmej do dziesiątej (art. 10 ust. 1 noweli z 2009 r.). Stawkę wynagrodzenia zasadniczego sędziego ustala się, uwzględniając staż pracy sędziego na stanowisku zajmowanym w dniu 1 stycznia 2009 r., a jeżeli jest to korzystniejsze – staż pracy sędziego na wszystkich dotychczas zajmowanych stanowiskach sędziowskich lub prokuratorskich (ogólny staż pracy); uwzględnienie ogólnego stażu pracy nie może jednak stanowić podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego sądu okręgowego w stawce szóstej i siódmej, a w przypadku sędziego sądu apelacyjnego – w stawce dziewiątej i dziesiątej. Staż pracy na zajmowanym stanowisku oraz ogólny staż pracy, niezbędny do uzyskania poszczególnych stawek wynagrodzenia zasadniczego, określa tabela stanowiąca załącznik nr 3 do noweli z 2009 r. (art. 10 ust. 2). Do ogólnego stażu pracy wlicza się okres powierzenia pełnienia czynności sędziowskich na stanowisku asesora sądowego, a także czas pozostawania poza zawodem sędziowskim, jeżeli spowodowane było represjami za polityczną postawę sędziego, o ile powrót do zawodu nastąpił nie później niż do dnia 31 grudnia 1990 r. (art. 10 ust. 3 noweli z 2009 r.). Staż pracy na zajmowanym stanowisku oraz ogólny staż pracy ulegają wydłużeniu o trzy lata w razie ukarania sędziego karą dyscyplinarną, dwukrotnego wytknięcia uchybienia, o którym mowa w art. 40 USP lub dwukrotnego zwrócenia uwagi w trybie określonym w art. 37 § 4 USP, chyba że uprawniony organ zarządził usunięcie, odpowiednio, wyroków, postanowień lub pism z akt osobowych sędziego (art. 10 ust. 4 noweli z 2009 r.). Określenie wynagrodzenia zasadniczego sędziego sądu rejonowego w stawce piątej, a sędziego sądu okręgowego w stawce ósmej może nastąpić nie wcześniej niż z dniem 1 stycznia 2014 r. (art. 10 ust. 5 noweli z 2009 r.).

4. Artykuł 178 ust.2 Konstytucji stanowi, iż sędziom zapewnia się warunki pracy i wynagrodzenie odpowiadające godności urzędu oraz zakresowi ich obowiązków.

Tym samym wynagrodzenie sędziego musi być godne urzędu a jego zróżnicowanie może nastąpić tylko poprzez zakres obowiązków. Każde tak ustalone wynagrodzenie sędziów powinno odpowiadać godności urzędu.

4.1 Wprowadzenie zatem kryterium ustalania wysokości wynagrodzeń według

wykładni Noweli 2009 strony pozwanej, a w istocie urzędnika organu władzy wykonawczej narusza zasadę równości dekodowaną z art.178 Konstytucji.

4.2 Z kolei odwołując się do gwarancyjnego charakteru normy art.178 ust.2 (jej

funkcji) należy uznać, iż wykładnia ustawy wskazywana przez apelującego, różnicująca wynagrodzenia sędziów narusza te gwarancje.

4.3 Wykładnia literalna oraz funkcjonalna akceptująca gwarancyjny charakter art.178 ust.2 Konstytucji nie pozwala zatem na zróżnicowanie sędziowskich wynagrodzeń według Noweli 2009. Gwarancyjny charakter polega na przyjęciu, iż tylko Konstytucja określa podstawy sędziowskich wynagrodzeń i wskazuje wyłączne podstawy ich dyferencjacji.

4.4 W optyce art.32 Konstytucji (zasada równości) nie ma prawnie relewantnego

kryterium zróżnicowania uprawnień płacowych sędziów aby uzasadnić zróżnicowanie wynagrodzeń sędziów według zasad Noweli 2009.

Dlatego też ocena konstytucyjności tych przepisów powinna dotyczyć nie pojedynczej normy, ale ich zespołu. Należy więc rozważać nie tylko treść pojedynczych norm, ale także ocenić, czy zespół przepisów nie prowadzi do niekonstytucyjnego skutku - w tym wypadku do zagrożenia niezawisłości sędziowskiej i w konsekwencji do naruszenia konstytucyjnego prawa do sądu.

5. W ocenie Sądu Okręgowego norma będąca podstawą rozstrzygnięcia niniejszego procesu musi być zbudowana zarówno z norm konstytucyjnych, jak i przepisów rangi ustawowej.

W tej części Sąd odwołuje się do poglądu sędziego TK A. Jamroza wskazującego „iż kluczem do zagadnienia bezpośredniego stosowania konstytucji jest kwestia jej normatywności, z podziałem na normy –reguły i normy –zasady: przyjęcie poglądu o konstruowaniu normy na gruncie przepisów oraz poglądu o stosowaniu norm, a nie przepisów (w znaczeniu norm-reguł) (...) na gruncie demokracji konstytucyjnej, głoszącej prymat konstytucji jako wyrazu woli suwerena nad zasadą przedstawicielstwa, stanowienie przepisów owych ustaw podlega kontroli z punktu widzenia ich zgodności z konstytucją”.

Prymat konstytucji na gruncie demokracji konstytucyjnej oznacza bowiem, iż konieczna jest nie tylko kontrola konstytucyjności stanowienia ustaw, ale i kontrola konstytucyjności stosowania ustaw. Są to bowiem ciągle w systemach prawa stanowionego dwie różne sfery –stanowi się przepisy, stosuje się normy”².

Dlatego norma będąca podstawą rozstrzygnięcia niniejszego procesu powinna być zbudowana w oparciu o Konstytucyjne zasady art.32 (zasada równości i niedyskryminacji), art.178 ust 2 (godne i równe warunki pracy) oraz art.91 USP.

Niniejsza sprawa dotyczy sędziego i pracownika zatem łączy w sobie elementy pracownicze i konieczne gwarancje podmiotu, który sprawuje wymiar sprawiedliwości. Artykuł 18^{3a} KP jest odbiciem art.32 Konstytucji (zasada równości) oraz zasady niedyskryminacji ujętej w prawie europejskim³. Zakaz arbitralności tworzenia warunków pracy sędziego wynika zatem wprost z Konstytucji (art.178), jak i z ustawy (art.18^{3a} KP).

Warunki pracy sędziego muszą być tak ukształtowane normatywnie aby pozbawić administrację sądową wpływu na działalność orzeczniczą sędziego⁴.

Z powyższych zasad należy wywieść klucz do niniejszego rozstrzygnięcia.

6. Analizując dyskryminacyjne skutki wykładni Noweli 2009 stosowanej przez pozwanego należy odwołać się do dorobku orzeczniczego sądów i Trybunału Konstytucyjnego na tle zasady równości. Pojęcie równości i niedyskryminacji wynika z art.32 Konstytucji, art.14 EKPCZ, art.18^{3a} Kodeksu Pracy. Główną ideą zasady równości i niedyskryminacji jest postulat aby jednostki charakteryzujące się taką samą cechą istotną były w tej samej sytuacji traktowane tak samo⁵. Różnice w traktowaniu muszą być uzasadnione. Dyskryminacja następuje gdy różnice mają charakter :

A. arbitralny

B. nieuzasadniony

C. nieproporcjonalny

Równość wobec prawa to również zasadność takiego a nie innego wyboru, kryterium różnicowania podmiotów prawa⁶. Różnicowanie nie ma charakteru arbitralnego gdy :

A. argumenty dotyczące różnicowania pozostają w związku z treścią przepisów, a zwłaszcza z ich celem;

B. zróżnicowanie sytuacji adresatów normy jest proporcjonalne do wagi interesów, które zostają naruszone w wyniku nierównego traktowania;

C. argumenty pozostają w treściowym związku z innymi zasadami, normami i wartościami, i zwłaszcza z zasadą sprawiedliwości.

W realiach niniejszego stanu faktycznego wykładnia Noweli 2009 stosowana przez apelującego narusza te kryteria.

Żadne z w/w kryteriów usprawiedliwiających nierówne traktowanie nie znajduje uzasadnienia w niniejszym stanie faktycznym, co zresztą sam przyznaje pozwany w odpowiedzi na pozew.

Zgodnie bowiem z art. 10 ust 1-3 Noweli 2009 :

- z dniem 1 stycznia 2009 roku wynagrodzenia zasadnicze sędziów sądów rejonowych określa się w stawkach od pierwszej do czwartej, wynagrodzenia zasadnicze sędziów sądów okręgowych w stawkach od czwartej do siódmej, a wynagrodzenia zasadnicze sędziów sądów apelacyjnych – w stawkach od siódmej do dziesiątej, według zasad określonych w ust. 2-4;

- stawkę wynagrodzenia zasadniczego sędziego ustala się uwzględniając staż pracy sędziego na stanowisku zajmowanym w dniu 1 stycznia 2009 roku, a jeżeli jest to korzystniejsze – staż pracy sędziego na wszystkich dotychczas zajmowanych stanowiskach sędziowskich lub prokuratorskich (ogólny staż pracy); uwzględnienie ogólnego stażu pracy nie może jednak stanowić podstawy a w przypadku sędziego sądu apelacyjnego – w stawce dziewiątej i dziesiątej.

Należało zgodzić się, iż poza sporem pozostawał fakt, że wynagrodzenie powódki z dniem 1 stycznia 2009 roku zostało ustalone w piątej stawce z zachowaniem powyższych reguł, w szczególności w odniesieniu do stażu pracy, o którym mowa w załączniku nr 3 do ustawy nowelizującej, do którego odwołuje się jej art. 10 ust. 2 ustawy nowelizującej.

Spornym było, od kiedy powódka nabyła prawo do szóstej stawki wynagrodzenia.

Sąd odwoławczy nie podzielił stanowiska skarżącego wyrażonego w uzasadnieniu apelacji, iż intertemporalny przepis art. 10 ustawy nowelizującej ma samodzielny byt i należy wyklądać go w izolacji do konstytucyjnych zasad art.32, jak i art.178.

Artykuł 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zw. z art.8 Konstytucji określając zasadę równości nakazuje, aby wszystkie podmioty prawa (adresaci norm prawnych), charakteryzujące daną cechą istotną (relevantną), w równym stopniu były traktowane równo, tj. według jednakowej miary, bez zróżnicowań dyskryminujących i faworyzujących. Stosowanie tego przepisu Konstytucji każdorazowo wymaga odniesienia do konkretnego przypadku i powołanej wyżej relevantnej cechy, która to jest definiowana dopiero w konkretnej sytuacji i to odpowiednio w relacji do podmiotów, które taką samą cechą się legitymują. Tymczasem skarżący - w sposób nieuzasadniony – pomija konstytucyjne i unijne normy jak i wykładnie art.91 a USP o charakterze funkcjonalnym i systemowym.

7.Wracając na grunt niniejszych okoliczności faktycznych należy wskazać, iż na mocy dekretu Prezesa Sądu Okręgowego w C.z dnia 19 grudnia 2013 roku powódka otrzymywała wynagrodzenie zasadnicze od dnia 28 lutego 2013 roku w stawce szóstej - w kwocie 9.266,57 zł. miesięcznie. Jednakże decyzją Prezesa Sądu Okręgowego w C.z dnia 3 listopada 2014 roku anulowano datę przyznania szóstej stawki wynagrodzenia zasadniczego, ustalając ją na dzień 28 lutego 2018 roku.

Zdaniem Sądu Okręgowego mechanizm dostosowania wynagrodzeń sędziów określony Nowelą 2009 wymaga po pierwsze ustalenia stawki na moment wejścia Noweli w życie oraz odpowiedzi czy jego stosowanie już po tej dacie nie prowadzi do skutków dyskryminujących powódkę. W ramach tej drugiej odpowiedzi ustalenie stawki VI przez pozwanego od dnia 28 lutego 2013 roku było prawidłowe w oparciu o wyżej przedstawione wykładnie. Kolejną stawkę awansową powódka powinna uzyskać w ciągu 5 lat od tej daty.

W ocenie Sądu Okręgowego nie sposób bowiem podzielić stanowiska skarżącego, z którego wynikałoby, iż powódka legitymująca się już - w spornym okresie - 24 letnim ogólnym stażem pracy oraz 6 letnim okresem pracy na stanowisku sędziego sądu okręgowego powinna dziesięć lat czekać na podwyższenie stawki awansowej do stawki szóstej. Tymczasem inni sędziowie, którzy legitymują się identycznym ogólnym stażem pracy i awansowali do sądu okręgowego nie wcześniej niż w dniu 1 stycznia 2009 roku, po upływie 5 lat nabyli już wyższą, tj. szóstą stawkę awansową.

W tym stanie rzeczy powódka w porównaniu do sytuacji innych sędziów byłaby dyskryminowana, mimo legitymowania się takimi samymi cechami relewantnymi – w odniesieniu do stażu pracy – co z kolei naruszałoby art. 32 Konstytucji i godziło w formułę art.178ust.1 Konstytucji oraz unijne wzorce praw podstawowych dekodowane z TUE, EKPCZ i KPP oraz wspólnych tradycji konstytucyjnych.

W związku z powyższym należało podzielić pogląd, iż właściwa wykładnia przepisów art. 10 noweli z 20 marca 2009 r. art. 91 a USP opiera się na wykładni funkcjonalnej i systemowej – w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP. Nie sposób bowiem dokonać logicznej, systemowej wykładni przepisów art. 91a § 3 USP i art. 10 ustawy nowelizującej z dnia 20 marca 2009 roku, która pozwoliłaby powódce oczekiwać na uzyskanie wyższej stawki awansowej dopiero po dziesięciu latach pracy na stanowisku sędziego sądu okręgowego. Odrzucenie takiej (dyskryminującej) wykładni następuje także poprzez art.178 ust.1 Konstytucji w zw. z art.8 Konstytucji, gdyż norma ta nie przewiduje takiego rodzaju zróżnicowania warunków płacowych sędziów.

Odnosząc się natomiast do zarzutu skarżącego w zakresie nieprawidłowego zastosowania art. 5 KP w zw. z art. 11² zd. 1 Kodeksu Pracy, art. 18^{3b} § 1 pkt. 2 Kodeksu Pracy, bowiem stosunek pracy – w niniejszym stanie faktycznym - tj określonej kategorii pracowników regulują przepisy szczególne, a przepisy kodeksu stosuje się w zakresie nieuregulowanym tymi przepisami – wskazania wymaga, iż z szerokich analiz Sądu I instancji wynika, że w niniejszej sprawie zastosowanie znajduje odpowiednio *lex specialis* – postaci powołanych wyżej ustaw - przy poczynieniu odpowiedniej wykładni. Sąd ten wskazał dodatkowo, iż zakaz wykładni dyskryminującej w zakresie wysokości otrzymywanego wynagrodzenia koresponduje również z art. 5 KP w zw. z art. 11² zd. 1 KP, art. 18^{3b} § 1 pkt. 2 KP, co nie stanowi w uznaniu Sądu odwoławczego naruszenia tychże przepisów. Zarzut ten nie ma wpływu na rozstrzygnięcie gdyż równość wynagrodzenia może być wywodzona wprost z Konstytucji oraz z praw podstawowych UE.

W ocenie Sądu Okręgowego zakaz dyskryminacji wynika wprost z art. 178 ust. 1 Konstytucji w zw. z art. 32 Konstytucji i art. 8 Konstytucji. Podległość sędziego prawu i sterowanie przez prawo wyklucza interpretacje pozwanego mające charakter jawnie dyskryminujący powódkę.

Dlatego też nadal pozostaje w polskich realiach aktualna teza amerykańskiego prawnika Alexandra Hamiltona piszącego, iż

Oprócz trwałości sprawowania urzędów nic nie może się bardziej przyczynić do niezawisłości sędziów, niż stałe niezmiennie ich uposażenie [...] W ogólnym zarysie ludzkiej natury władza nad środkami utrzymania człowieka jest równa władzy nad jego wolą 7.

Mając na uwadze przedstawione wyżej analizy prawne Sąd Okręgowy, na mocy art. 385 k.p.c., oddalił apelację.

1 Zob., http://www.ms.gov.pl/ue_koop/re_ekuzds.doc, (dostęp ma 12.12.2014r.).

2 A. Jamróz, Bezpośrednie stosowanie konstytucji w kontekście jej normatywnego charakteru, Kilka refleksji ,w: Prawoznawstwo a praktyka stosowania prawa, Katowice 2002 ,s.143 i n. ,

3 Zob. Dyrektywa Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiająca ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy.

4 Vide TK w sprawach P8/00, P12/98 oraz Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej s.21, Komentarz t. IV, Wydawnictwo Sejmowe 2005.

5 Vide L. Garlicki , Zasada równości i zakaz dyskryminacji w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego: Obywatel – jego wolności i prawa, red. B. O. Radzikowska, Warszawa 1998,s.139 oraz orzeczenia TK K4/89 , K4/93.

6 Vide orzeczenia TK K17/95, U.1/96,K24/96.

7 Eseje Federalistów, Kraków 1999,s.188.